

Сагаалгание угтуулан

Гунга ЧИМИТОВ

БУРЯД ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ НААДАН

АДАХА НОУР

Шэнэ жэлнай мандаа дэлдээд эрээл. Хүбүүн. Арад зондоо Сагаан нара...

Шэнэ жэлнай мандаа дэлдээд эрээл.

Хүбүүн. Арад зондоо Сагаан нара Аза жаргал үрэгээл даа.

Басаган.

Олон хүрэгөө дахуулхан, Омог шангаар донгодонон Харагдан Тахла жэлнай...

Хулгана жэл.

Хулгана жэл. Тахла гэж шэмий Улаан залгаага бадаруулаад, ута арбагунуулаад...

Харин мининтэй зэмэ.

Харин мининтэй зэмэ Хаанааа байба гэсээ? Ургэн оройнай уналга Унинэй эхилхынэ...

Тайха жэл.

Тайха жэл. Зай, нигээд, эрэ хүхэ Нохой жэлин, минингээ хэрэгтэй байнаар үргэжэлүүлш даа.

Монгол айлшан.

Монгол айлшан. (Ошожо бурханнаа адис абаад, гэжээ ээсдэй, үлгэршэн үбгөтэй, наада хүтэлэгшэ хүбүүн басаган хоёртой золгоно).

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. (Ульгэршэн үбгэн сидуага эдэ сидуага барууна. Хүбүүн басаган хоёр алда хадганын даа муртэнэ зүүдээн).

Бар жэл.

Бар жэл. Бурьялжа байхан Байдалнай, Бурядайнай аймаг бүхэндэ...

Ама сагаан Хулгана жэлби.

Ама сагаан Хулгана жэлби. Атан тэмэээ мэхэллээ, Атан нара харахан...

Аман бурхан.

Аман бурхан. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Урхан жэл.

Урхан жэл. Арга дараг эбэртэй, Аса дурбан туруутай, Аажамханаар алхан ябадаг...

Морин жэл.

Морин жэл. Харин мүнөө муудаж, Харинша ошожо муудана, Хашхархаана оидо...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аялгага түрэл хэлэмнай, Аба эжымнай бөлг юм, Аянгата мэрэгэн хэлэмнай...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Асаржа тандаа эрээлби, Амар сайн! Сагаалганаар Тайза байшад, Амар мэнэд! Амар сайн! Сагаалганаар!

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Бароо, бара, бара даа, Баатар мэрэгэн байнаш даа, Зон арадайнгаа...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

Ульгэршэ үбгэн.

Ульгэршэ үбгэн. Аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан аман бурхан...

САГААЛГАН-УХИБУУДЭН ЭГЭЭЛ ДУРАТАН БАЙНДЭР НААДА ЗУУЛААН.

Урхан жэл. Арга дараг эбэртэй, Аса дурбан туруутай, Аажамханаар алхан ябадаг...

Ленинградые хүрээлэлгье бута сохиноор 50 жэлэй ойдо

ДАЙШАЛХЫ ХУБИТАМНИ БИИ

Ленинград хотые хүрээлэд байхан фашин сэргүүд 1943 оной январь соо Московская Дубровка гэдэг район шадарнаа Шилсесбург хот хүрэтэр айда бута сохигдон юм. Ленинград хото дайсаалд хүрээлэгдэе гэжээ хүсэд сүлөөлэгдэе гэж хэвээр үлдэе гэжээ. Ленинград хото дайсаалд хүрээлэгдэе гэж хэвээр үлдэе гэжээ. Ленинград хото дайсаалд хүрээлэгдэе гэж хэвээр үлдэе гэжээ.

нүүдтээ урхаскада абтан доошлохонь, Володарска хуурын хажууда тусхай отрядуд тогтоого абадаг байхан юм. «Невын пятачок» дээр хэды хүнүүдэй алууланын мүнөөшье болотор хүсэд лаблагаагүй байхар. Тэндэ яоган сэргэй аяар юань дивизи, хэдэн унан сэргэй бригада, коммунист гэрлэн полк хосороо бэлэй. Тэдэ коммунист полкын дэргэдэ эрэмдэт болон уран зохёолшод, профессорнууд болон студентнууд, хужжымшад болон уран зохёолшод, врачунд, инженерүүд, худалдаачинд — Ленинград хотын омогорхой хүнүүд жагсаан байна.

«Унэгэнэй нүхэн» гэжэ сэргээдэй шоглон нэрлээн гагсахан лэ плагат палаткануудаар хушгагдан байранууднаа гаража довтолгоо ороод бусахдаа, арбаад хүнэй гурбанинь лэ бусадаг тоосонхой гэжээ нэн.

Апрүвоо нуурни саада талаар татагдан бага түмэд харгыда гараад, Сивьиска нимаг талга, Мга станица хүрэх гэжэн дайшалхы зорилто табигдан байгаа. Энэнь Ленинградска болон Волховско фронтнуудай сэргэй хүсөөр 1943 оной январь соо туйлагдан гэжээ.

Суута хотые сүм сүлөөлхын түүшье жэлэй туршда байдан үргэлжлөө нэн. Тэрэ сагта немецүүд Ленинград хотын захууэр Стрелины нуурни эвээлдэнх байгаа. Тэрэ хүрэтэр трамвайны зам бии гэжээ нэн.

Ленинградые хүрээлэгдэе абархын түүшье 1943 оной январь соо болон экз байдаан хойто жэлэй энэ үдэхин шанга тулалдаантай холбоотой юм.

Аймшгатай шанга тэмсэл «Невын пятачок» гэжэ суутай болон Невск Дубровка шадар болдог байгаа. Арбузово, Московская Дубровка, 8-дахин ГЭС, Шилсесбург хото немец сэргүүдтээ эзэлэгдэнхэй нэн.

Нева нуурнэй баруун эрьеэд оройдоол хоёрхон дүрбөлжөн километр таймае унан сэргэй бригадинхид 1941 оной сентябрь соо дайсаалда сүлөөлжэ, тэрээдэ тунаамажа болгонд, коммунист полкнүүд алыгдэе гэжэ байгаа. Би тэрэ газарта поликовни А. Л. Болондэревой ударидаад 186-хи дивизиин сэргэдэ абалсажа, 1941 оной сентябрь соо эрээ бэлэй.

Аюулай экз газар байхын мүнөө хэн мэдэхгүй даа? Алуулан хүнүүдэй бээ дээгүүр пластунакар мүлжигшэ хэмдэ. «Невын пятачок» үргэлжлээ аха дуунай хүр болон юм. Дайн дүррэхээ, үхээн бөөнүүдье бүлдээдээр булаха багтай болон байгаа. Энэ газарай дүррэлжэн сангитмер бүхэн хүнэй шунаар удаагданхай.

Нева нуурнэй баруун эрье тээшэ муранан оросоноуд дайсаалдаа бүүдэдэжэ шэнгээдэг, угышые наа, эзгүй болоод, алуулан хүнүүдтээ эзлээтэ пленум үнгэрэн амаралтын үдэрнүүдтэ болобо.

Энэ бүлгэмэй Бурядад отделиени байгуулагдахар 40 жэлэй ой байгша ондо гүйсэхын. Ойг байрые угтаху тухай асуудал пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэ. Мүнөө дэлгүүрэй харилсаанууда шэлжэн оролтын хүсөөр үедэ, социаль-экономическа байдал доройтоно умарнаа инвалидуудай, тэжэй тоодо нөөдэ муутай зонх нуудал байдал хэсүү болодо.

Муугаар харьдаг, хоёр болон хүнүүдтэ гүрэнэй талаашаа өнөөдөр анкарал хандуулагданай. Инвалид зонхой тэдхэмжэ бага, арай шамай ганса хилэмэндэлэ хүсэ хүрэх хэмжээний мүнган гүрэнөө үгтэдэг ха юм. Нөөдэ муутайшуулай худалдаг тусхай предпринатууд бусдад алин түүхэй эд болон хэрэгтэй материалуудаар дутагдана. Тиммэнь экз үргэлжэ ажалгүй болшоно.

Энэ болон бусад амин шухала асуудалууд пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэ. Тиммэнь Бурядад отделиени ойг байрые байгша оной февраль нарада үнгэрэхөөр хараалбо.

Ушын, эрэмдэг зондо анхралаа хандуулжа энэ ойнь баргатай дашрамдуулан, республикнэй засаг баргшад бүтэмжтэй хэмжээнүүдье абаха аалам?

Манай көрр.

М. ГЫЛЫКОВ, биолог-охотовед.

БҮТЭМЖЭТЭЙ ХЭМЖЭЭНҮҮД АБТАХА ААЛАМ?

Нөөдэ муутайшуулай Бүхэроссин бүлгэмэй Бурядад отделиени ээлжээтэ пленум үнгэрэн амаралтын үдэрнүүдтэ болобо. Энэ бүлгэмэй Бурядад отделиени байгуулагдахар 40 жэлэй ой байгша ондо гүйсэхын. Ойг байрые угтаху тухай асуудал пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэ. Мүнөө дэлгүүрэй харилсаанууда шэлжэн оролтын хүсөөр үедэ, социаль-экономическа байдал доройтоно умарнаа инвалидуудай, тэжэй тоодо нөөдэ муутай зонх нуудал байдал хэсүү болодо.

СПОРТ

Нэгэ шэгнүүртэ Дурь булалдалгын барилдаагаар нэг гэхэ үү, али 57 килограммай шөгнүүртэ мурсысо үнгэрээ гэжэн үүсхэл Ируунын аймагай спортын комитет гаргахан юм. Тини Нархата тосхондо турүүшн нимэ барилдаан боложо, республикн арбан бүхэ барилдаашд сулгарин юм.

АНГУУДАЙ ҮБЭЛЭЙ АМИДАРАЛ

Убэлэй дунда нара—янгинама хүйтэн январь тухай «Наран зун тээшээ, үбэл хүйтэн тээшээ» гэжэ орд зон дамы хэлсэгдэгүй өнотой. Үнэхөөрөөшье, энэ үбэл үдэр «борилоогой аламаар» нэмжэ, хүйтэн улам шанагдаа гэжээ. Январь нарада үдэшэ үлгөөниин нэгтэ бэшэ 35—40 градус хүйтэн болодог, заримдаа бүршье эхээр хүйтэдэг. Нарын нүүд багаар буурал Байгал далайгай мүйлэнь хулгаар хушгагдажа захалдаг.

Эмхидхэн байгуулагшад—Буряад Республикн Верховно Совет, Буряад Республикн Министруудэй Совет

Бүгэдэ бурядад үндээн соёлой эблэл болон редакцин ажалша коллектив.

Редактор Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИВ РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕКТИВ: ДАНШЕВА Г. Х., ДОНДОТОН Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б. М. Ж. (харюулагда секретарь), НИМАЕВ П. И. (редактор орлошо), ОЧИРОВ С. Д., РИНЧИНОВ С. Д. (редактор орлошо), ТОКТОХОВА В. Э.

Редакцин телефонууд: редакторай—2-50-96, приемни—2-54-54, редакторай орлогтоной—2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретари—2-50-52, секретари—2-66-76, таганауд: соевуудай худалмэрин ба нинити элхүүдэй—2-55-97 (дагшын), 2-61-35, 2-56-23, соца алыно-экономическа—2-64-36 (дагшын), 2-63-86, 2-67-61, 2-61-35, соёлой эрэмэй болон хургуулинуудай—2-60-21 (дагшын), 2-57-63; олонитын худалмэрин ба лэдээлээ—2-54-93 (дагшын), 2-34-05, 2-69-58; оршуулын—2-60-91; корректуруудай—2-33-61, тэблэдэ бэлдэгшдэй—2-35-95. Манай корреспондентүүд: Агшиска—3-42-19, Закаменска—30-61. Буряад Республикн Министруудэй Советэй хэблэлэй телефонууд: директор—2-49-94, бухгалтер—2-54-54, вхата—2-56-62.

XVII жаранай үһэн харагшан тахья жэл (1993—1994 он)

М.нгол литэ	19	20	21	22	23	24	25
Эвөөн литэ	32	1	2	3	4	5	
Эраг Нэрэ Үдэр	Дабач Лари Ларид.	Мягмар Марс Этарник	Загба Меркури Соёда	Чуодэ Юпитер Четверге	Баасан Сабдан Лятница	Бимба Сатурн Субботэ	
Үнээ Үдэр	Улагешан Могой	Шара Морин	Шарогшан Хонин	Сагаан Дижэн	Сэвэгшан Тахья	Хара Чохой	
Мэнгэ	2 хара	1 сагаан	3 улаан	8 сагаан	3 улаан	6 сагаан	
Лүүдал	Шорой	Түмэ	Зетаргой	Унан	Лула	Модон	

ҮРИ БЭЭТНАЙ ҺАЙН ХҮНҮҮД БОЛО

ГАРАГАП 2-то буряад үбэлэй үбэлэй һуул һарын 19 (январь 31) байна. Улагшан могой, хоёр хара мөнгын үдэр, Эмнэй дайша нимагтай (улын хутагтай), экз һайн үдэр, Энэ үдэр дал, дабаа абахада, эм найруулаха да, бурханда мурхэхэдэ лусууда сай табидаха, ламга абахада экз һайн байха. Гэхэ зуура һуралсал эхилжэ, холын аянда мордожо, шэнэ хушбаа үмдэжэ, хүнмие түрмэдэ оруулжа, үхээн хүнмие хайлуулжа болохогүй. Энэ үдэр хууруйн түрөө һаа, баганаһын гурим журам да хурхаа шухала. Басаган түрөө һаа, хоомоо сэдхэхэ һайтай, һайхан эхээр болохо.

УГЫТЭЙШҮҮЛЭЙ ТООДО

Ганса Росси соо тон угытэй зон олошоржо байгаагүй юм бээ. Жэйшэнэ, Монголой 69 мянган ороо (350-яат мянган хүн) угытэй ядуушуулай дунда орууэн юм ха. МОНЦАМЭ-гэй энэ мэдээлэл һурдуулна. Юуэ гэхэдэ, оройдоо хоёр милдон үлүүтэй зонтой газарта н имэе олон хүн ядаруу байна шуу. Гадна эднэрэй дунда 20.0 мянган наһатайшууд, 22.4 мянган олон үхнүүтэй үбэгүүй һамгал, 12 мянган үлбэр үбшэн зон ороно.

БАГАХАН ОРЁО АРГА

ТАНАА АСУУДАЛНУУД—МАНАА ХАРИУНУУД — Байхан наймааниаа олошон шүрээлүүдэй сугтуулар хурдууджа абаланин, лария тэдэмнэй ехэл утанууд байшаба. Бөгөн болгохо гэжэ тайрахада, мушхаха гурьбануудын эбдэгдэжэ халхаха Яаха өнотой? Ута шүрээбөө байха мушхаад, тэмхээд хабшанай хойноо түмэрэй хороогоор хэрэгтэй газараараа тайрахада, гурьбануудын эбдэгдэжэ.

БҮРЯТИЯ мүнөөдэрэй номерто

Республикн болон орон доторой һонш.

Газета хэблэлэй 2 хуудан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэдхэн 6363. Стереотипта тушагдан сар. 19.00.